

עלון
דו שבועי

עֲנֵג שַׁבָּת

פרשת: ויגש – ויחי

ח' בטבת ה'תשע"ז יוצא לאור ע"י העמותה להשרשת ערכים יהודיים לאומיים (שנת שלושים ואחת) 06 מס' 1181
לעילוי נשמת הרב הצדיק יוסף שרביט זצוק"ל ורעייתו אסתר ע"ה (06.01.2017)

מועדי השבת ויגש

ער"ש מוצ"ש	יום	16.15	17.31
	ת"א	16.29	17.32
	חיפה	16.18	17.30
	ב"ש	16.33	17.34
	אילת	16.26	17.32

זמני היום והלימודים היומיים:

משבת ויגש - יום ו'	(אופק ת"א)
עלות השחר	5.07 - 5.07
זמן הנחת תפילין	5.53 - 5.53
הנץ החמה (מישור)	6.43 - 6.43
הנץ החמה (הנראה)	6.48 - 6.48
ס"ז ק"ש מג"א	8.28 - 8.27
חצות היום	11.47 - 11.50
מנחה גדולה	12.18 - 12.20
שקיעת החמה	16.52 - 16.57
צאת הכוכבים ב'	17.42 - 17.47

דף יומי: בבא מציעא קג - קט

מועדי השבת ויחי

ער"ש מוצ"ש	יום	16.21	17.36
	ת"א	16.35	17.38
	חיפה	16.24	17.35
	ב"ש	16.39	17.40
	אילת	16.32	17.38

זמני היום והלימודים היומיים:

משבת ויחי - יום ו'	(אופק ת"א)
עלות השחר	5.07 - 5.06
זמן הנחת תפילין	5.53 - 5.51
הנץ החמה (מישור)	6.43 - 6.41
הנץ החמה (הנראה)	6.48 - 6.46
ס"ז ק"ש מג"א	8.28 - 8.29
חצות היום	11.50 - 11.52
מנחה גדולה	12.20 - 12.23
שקיעת החמה	16.58 - 17.03
צאת הכוכבים ב'	17.48 - 17.53

דף יומי: בבא מציעא קי - קטז

לזמנים נוספים בכל הארץ שלח את המילה "זמן" ובקשתך למספר 1315.
לדוגמה: "זמן שקיעה מחר בטבריה"
את העלון ניתן למצוא באתר www.yeshiva.org.il
וגם באתר מורשת בקטגוריית עלוני שבת
ב"מדעי יהודי" www.moreshet.co.il

יו"ר העמותה והעורך עו"ד שמואל כהן
כתובת: רח' בלוח 3, ת"א
טל: 03-5234063, פקס: 03-5234054
דוא"ל: smuladv@netvision.net.il
עיצוב: חגואל שפיצברג 054-6695400

הגלות כהנה לגאולה

לפני מותו מזמין יעקב אליו את יוסף ושני בניו מנשה ואפרים, ומברך אותם. למה הפך יעקב את נכדיו אפרים ומנשה כאילו הם בניו: "כראובן ושמעון יהיו לי?" למה בירך יעקב דווקא את שני נכדיו אלו שיהיו הסמל לברכות: "בך יברך ישראל?" למה העדיף את נכדיו אלו על פני שאר נכדיו?

פרשתנו פותחת בפסוק: "ויחי יעקב בארץ מצרים". מכיון שזו הפעם הראשונה שמופיעה המילה חיים בהקשר ליעקב ניתן לפרש פסוק זה במשמעות נוספת: שרק כשהגיע יעקב לארץ מצרים היו לו סוף סוף חיים נורמאליים. רק בשנות חייו האחרונות, במצרים, חי יעקב בשלוה ובמנוחה, חייו אצל לבן לא היו חיים קלים וחיייו בארץ כנען, בביתו, לא היו חיים קלים. רק כשרד למצרים בסוף חייו הוא חי בשלוה כשבנו משנה למלך, שמסביבו כל ילדיו נכדיו ומשפחתו חיים בשלוה והרמוניה והוא חי ללא דאגות חומריות וללא דאגות רוחניות או משפחתיות. (ע"פ הזוהר א' רט"ז ב').

המסקנה שאנו יכולים להסיק מעובדה זו, שכדי להיות יהודי טוב וכדי לקיים את העם היהודי אין צורך להיות בארץ מסוימת אלא ניתן לעשות זאת בכל מקום בעולם. בני יעקב היו יכולים להפנים את המסר: "ויחי יעקב בארץ מצרים" שרק בארץ מצרים יש חיים ליעקב, ולהסיק מכך מסקנה לדורות, להתאהב בגלות ולשכוח את ארצם.

יעקב מכין, לקראת מותו, את בניו לחיים בגלות, בשני מובנים. מצד אחד, להיות מחושלים מספיק כדי שגם בגלות יוכלו להמשיך ולחיות חיים יהודיים. ומאידך גיסא שיחיו תמיד בהרגשת גלות וזרות במצרים ויזכרו שמולדתם היא ארץ כנען וישאפו לשוב אליה. שלא יתפתו לחשוב שאם החיים נעימים בגלות זו אינה גלות, או שאם ניתן לקיים חיים יהודיים רוחניים ודתיים, זו אינה גלות.

מבין כל צאצאיו אפרים ומנשה הם ההוכחה שניתן לקיים חיים יהודיים בגלות, אפרים ומנשה שלא צמחו בחממה המשפחתית היהודית בארץ כנען, הם הצאצאים היחידים, שראה יעקב, שגדלו ברוח ישראל למרות שחיו בגלות רחוקים מהמשפחה. (ע"פ נר למאור עמ' 154).

לכן הפך אותם יעקב לסמל לעם ישראל בעתיד, והפך אותם כשנים לבניו להשוותם ולומר שלמרות שלא התחנכו כמו בניו במסגרת המשפחתית הם ממשיכים את דרכו של יעקב, כאילו היו בניו.

מאידך גיסא יעקב מצווה את בניו להעלותו לקבורה בארץ כנען כדי שיזכרו את ארצם ומולדתם. יתירה מזאת יעקב קובע לבניו את סדרי ההלוויה שלו שיעמדו כל הבנים מסביב למיטתו בדיוק לפי חניית בני ישראל כשיצאו ממצרים. (בראשית נ' י"ג ברש"י).

יעקב מכין כבר את בניו ליציאת מצרים העתידה כדי שפינימו את העובדה שמצרים, למרות החיים הטובים שבה, אינה ארצם.

אפרים ומנשה הפכו לסמל הברכה לעם ישראל מכיון שהצליחו לגדול ולצמוח, ברוח ישראל, במצרים השטופה בעבודה זרה. בשמותיהם, של אפרים ומנשה, יש אזכור מובלט שאבהם, יוסף, למרות שהיה משנה למלך, זכר שהוא בגלות וזכר את מורשת אבותיו, אפרים - הפרני אלוקים בארץ עניי, ומנשה - כי נשני אלוקים את כל עמלי ואת כל בית אבי.

הרב משה ביגל, הרב של מיתר.

נתקלתם בבעיה?

שתפו אותנו ואנחנו נמצא עבורכם את הפתרון.

ע.ד.י. שינדלר מובילה קו פתרונות מתקדמים למוסדות, מלונות, חברות ויחידים.

במפעלנו ממוקמת נגריה לשיפוץ וחיידוש רהיטים. כמו כן, אנו מייצרים ריהוט בהתאמה אישית, לכל לקוח ולקוח. במפעל מצבעה מתקדמת הצובעת מתכת, גופי תאורה, פלסטיקה ועץ. בנוסף במפעל מחלקה טכנית המתמחה בענף המתכת. השימוש נעשה בציוד מתקדם הכולל תא לניקוי חול. החברה ממשיכה בפעילותה באספקת מוצרי טקסטיל למוסדות ופרטיים: שמיכות, מגבות, כריות, סדינים ועוד.

חרוטים על דגלנו אמינות ומקצועיות.

ע.ד.י. שינדלר

פתרונות מתקדמים למוסדות

רח' החופר 12, א.ת. חולון
טל': 074-7017121, פקס: 074-7017212
ניי: 050-2561836
אד"ל: adi0502561836@walla.co.il

נאו"ת דש"א נופש, אירוח ותרבות, ארגון שבתון עיון ושבת חתן

בית ההארה המפואר בית ון ירושלים

פסח

י"ד-ט"ז בניסן התשע"ז 9-11/4/17
סדר מרכזי, משפחות וסדרים פרטיים, שני מניינים, שיעורים והרצאות. מלונות (אגף א')
מחיר מיוחד לנרשמים עד 15.2.17

שבת שירה ופיוט

בנוסח יהודי מרוקו
פרשת "בשלח" י"ד-ט"ו בשבט התשע"ז 10-11/2/17
בהשתתפות רבנים פייטנים ומרצים בכירים.
מחיר מיוחד לנרשמים עד 15.1.17

לפרטים והרשמה: שמעון ניי: 052-3611441 | פקס: 08-9268663

העלון מוקדש לזכר ולע"ג
ד"ר **אריה עזריאל אלקון** ז"ל,
נפטר ב-ט"ז בטבת תשל"ג.
יהי זכרו ברוך!

העלון מוקדש לזכר ולע"ג
ר' **דב בן אשר זליג זינגר** ז"ל,
נפטר ב-י"ג בטבת ה'תשס"ה.
יהי זכרו ברוך!

העלון מוקדש לזכר ולע"ג
ר' **יהודה אברהם יעקב אליעזר פלדמן** ז"ל,
נפטר ב-ב' בטבת תשמ"ז.
יהי זכרו ברוך!

דיני השבוע ומנהגיו

שבת פרשת ויגש

הפטרה: 'ויגש דבר ה' אלי' (יחזקאל לז, טו).

יום ראשון – עשרה בטבת, תענית ציבור.

תחילת הצום עם עלות השחר: ירושלים 5:05, תל-אביב 5:07, חיפה 5:07, באר שבע 5:06, אילת 5:03.

סיום הצום: ירושלים 17:14, תל-אביב 17:11, חיפה 17:11, באר שבע 17:15, אילת 17:15.

עשרה בטבת

היום שבו החל המצור של נבוכדנצר השני מלך בבל על ירושלים, שהסתיים בחורבן ממלכת יהודה, ירושלים וחורבן בית המקדש הראשון. היום נקבע כאחד מארבעת הצומות על חורבן ירושלים ביחד עם צום גדליה, שבעה עשר בתמוז ותשעה באב.

הרבנות הראשית לישראל קבעה את יום עשרה בטבת, גם כיום הקדוש הכללי לזכר הנפטרים והנרצחים בשואה שיום מותם לא נודע. מצינו חומרה מיוחדת בצום עשרה בטבת, שאין בצומות האחרים, אפילו לא בצום תשעה באב. בשולחן ערוך (אורח חיים סימן תק"נ סעיף ג') פסק: "כל ד' צומות הללו אם חלו להיות בשבת, נדחין לאחר השבת". הבית יוסף על הטור בסימן תק"נ: עשרה בטבת משונה משאר תעניות. שאפילו אם היה חל בשבת לא היו יכולים לדחותו ליום אחר. בכל הצומות פירש הנביא את החדש: "צום הרביעי וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי" (זכריה ח, יט) – וחכמים קבעו היום בחדש. מה שחשב אין לגבי עשרה בטבת – שנאמר בו מפורש (יחזקאל כד, א-ב): "ויגש דבר ה' אלי... 'בעצם היום הזה'". (מנחת חינוך מצוה שא, וראה אור שמח הל' תעניות פ"ה ה"ו וחידידושי הגר"ח ראש השנה ל"ח, ב').

ענו וקריאת התורה בתענית

בשחרית ואחרים שילוח. הש"ץ אומר "ענונו" בין "גואל" לרפאנו". אבינו מלכנו, קריאת התורה: "ויחל" (פרשת כי תשא. שמות לב, יא-יד, לך, א-ז). אם התענית יוצא בימי שני או ביום חמישי שהם המהימים שקוראים בהם בתורה; קוראים ב'ויחל' אף כשיש ששה מתענים (ולא צריך עשרה); ואם אין 6 מתענים – קוראים בפרשת השבוע. (משנה ברורה ס' תקסו, ס"ק יד).

הפטרה: אישכנזים מפטירים במנחה 'דרש' ה' בהמצאו' (ישעיהו נה, ו). יש לדעת, כי ברכת 'העונה בעת צרה' ('ענונו') וקריאת התורה בתענית ציבור נתקנה לצבור של מתענים, עשרה, דווקא (ראה ביאור הלכה ס' תקסו ד"ה 'שאי אפשר'), אבל כשאין עשרה מתענים אין ש"ץ קובע ברכה לעצמה ואין קוראים בתורה. אבל ש"ץ אומר 'ענונו' בברכת 'שומע תפילה' בלי חתימת הברכה. ולגבי 'ענונו' עם ברכת 'העונה בעת צרה' – בצום עשרה בטבת, שהיא מדברי קבלה, קובע ש"ץ ברכה לעצמה גם כשיש שבעה מתענים. כשאין ש"ץ אלא מי שאינו מתענה, הריהו אומר 'ענונו' ב'שומע תפילה' בלי חתימת הברכה, אך אינו אומר 'ביום צום תעניתנו', אלא 'ביום צום התענית הזה'.

עשרה בטבת – יום הקדיש הכללי

יום עשרה בטבת נקבע על ידי הרבנות הראשית לישראל כ"יום הקדיש הכללי לזכר קדושי השואה", ויום היארכיטי – הזכרון לזכר נפטרים והנרצחים שיום מותם לא נודע. ביום כ"ז בכסלו תשי"א קיבלה הרבנות הראשית את ההחלטה ליום הקדיש הכללי: "יום העשירי בטבת נקבע על ידינו, ליום השנה לקהילות ישראל – אנשים נשים וטף – שניספו בהמוניהם באכזריות, בידיה הטמאות של המפלצת הנאצית בגרמניה; ועשו הכבשים, שבהם עלו על המוקד, כיסה עליהם ועל יום פקודתם. לאלה מיליוני החללים, שאין סמוכים לקביעת יום מותם, יום זה קודש לזכרם ולעילוי נשמותיהם הזכות והטהורות. דינו של יום זה, יום העשירי בטבת, לבנינו ולקרוביהם, כדינו של יום המיתה – לאמירת קדיש, ללימוד משניות ולהדלקת אור נשמה

ולכל יהודי באשר הוא שם, קדוש היום הזה לזכר רבבות בתי אבות ומשפחות שנשמדו לליל ללא השאר שריד ופליט; וגואלם הוא בית ישראל כולו. ועל כל אחד להדליק בליל זה אור לעשירי בטבת, נר נשמה בביתו, ומי שאין הוריו בחיים ישתתף באמירת קדיש בציבור, כפי שקבעו רבותינו, כל אחד ואחד, בלי הבדל עדה, ונקיים בכך את הערבות שאנו ערבים זה לזה.

שבת פרשת ויחי

הפטרה: "ויקראו ימי דוד" (מלכים א' ב, א).

יום חמישי, כ"א בטבת – יום ראשון למנהג תענית **שובי"ם** ת"ת.

תפילת היחיד ותפילת הציבור

אברהם סדן

הארות מתוך הספר "שפתי תפתח"

גבורות לחיים ולמתים

ברכת "מחיה המתים" ידועה בשמה ברכת "**גבורות**". צורת הרבים – "**גבורות**", רומזת על כך שלפנינו יותר מ"גבורה" אחת. ואכן, ברכה זו בנויה משני חלקים: **הראשון** (שפתיחתו: "**אתה גבור** לעולם א-דני") עוסק בתהליכי תחייה המתרחשים לנגד עינינו מדי יום בעולם הטבע, והוא מבטא את הרעיון שחיותו של כל יצור גשמי, היא רק ברצון ה' המחיה אותו בכל רגע – "**ואתה מחיה את כלם**". **חלקה השני** של הברכה (שפתיחתו: "**מי כמוך בעל גבורות**") עוסק בתחיית המתים הניסית העתידית, המתייחסת לשיבת הנשמות לגופים. חתימת הברכה – "**מחיה המתים**" – טעונה אפוא בשתי המשמעויות, המקבילות לשתי גבורות אלו.

אבל באמת מדוע זכו שני נושאים אלו לכינוי "**גבורות**"? מידת ה"**גבורה**" קשורה בדרכי התגלות הבורא יתברך בבריאת העולם. בעוד שמידת ה"**חסד**", מייצגת את הכח הנותן, את השפע הא לוקי המהווה ומחיה את כל המציאות, הרי שמידת ה"**גבורה**", מייצגת את את הכח הא-לקי התוחם ומגדיר, מעצב חוקיות ומשמעת, מסגרות וכללים. "**אתה גבור**" משמעותו אפוא: אתה הוא הקובע את חוקי הטבע ושולט בהם. מכאן מובן מדוע "מזכירין **גבורות גשמים** בברכת מחיה המתים (ברכות ל"ג), משום שאותם מים שבעוצמתם האדירה עשויים לשטוף עולם ומלואו כמו במבול, הם אלו שעצמתם נשלטת ומנותבת לגשמי חיים צמיחה וחסד. אותה "חוקיות" המתגלית בעולם, שבו יורד הגשם, מרווה את האדמה, והזרעים שנטמנו בתוכה נובטים וצומחים – כל אחד ואחד בצורה ובגוון היחודיים לו – איננה אלא התגלות הרצון הא-לקי ה"מְחַיֶה" בטובו בְּכָל יוֹם תְּמִיד מְעֻשָׂה בְּרֵאשִׁית".

הופעתה של התגלות ה' בעולם, בדרך של **חוקיות קבועה**, שיכול האדם אפילו לכַמֵּת אותה באמצעות כלים מתמטיים או סטטיסטיים, עלולה לטַעַת באדם את האשליה שחוקיות זו – מעצמה היא פועלת. אשליה זו, ממאפייניה של הנהגת ההסתר היא, ואליה מתייחסת התוספת של "**לעולם**" הַגְבוּר **לעולם א-דני**". המאפיינת את הנהגת ה' "**שבעלם**". **תחית המתים** הניסית העתידית המתוארת ב**פיסקה השניה** של ברכת "מחיה המתים", היא הניגוד המוחלט לחוקיות זו; הפיכת חלקיקי החומר האורגני שהתפרקו והתפורזו, לכדי יצור בשר ודם, שיש בו את כל מרכיבי הגוף והאישיות, הרצף התודעתי, התובנה הזכרון והדעת האנושיים שהיו חלק בלתי נפרד מאותו אדם שמת, ונפלת רק במעט מזו של עצם בריאתו של אדם. ואכן, הכופרים בתורת ישראל ובאמונתו, ערערו בדיוק מסיבות אלו על אמונת תחיית המתים (סנהדרין ז-צ, א').

אבל אם כך, לא ברור מדוע הוקדמה בברכת "גבורות" הנהגת ה**טבע**, הַגְבוּר **לעולם**", לתחיית המתים העתידית. הרי דווקא תחית המתים הניסית העתידית מעיקרי האמונה היא, וביחס אליה קבעו חז"ל במשנה (סנהדרין ז'): "**אָלוּ שֵׁאִין לָהֶם חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא: הָאוֹמֵר אֵין תְּחִיַּת הַמֵּתִים מִן הַתּוֹרָה!...**"

נדמה לנו שנוכל למצוא תשובה לכך בדבריו של הרמב"ן (שמות י"ג, וד), המתייחסים אליה שבין הניסים הגלויים והנסתרים: "ומכוחם של הניסים הגדולים והמפורסמים, אדם מגיע להודות בנסים הנסתרים, שהם יסוד התורה כולה, **שאינו לאדם חלק בנותח משה רבינו, עד שנאמן בכל דברינו ומקרינו, שכלם נסים, אין בהם טבע ומנהגו של עולם...**" ומפני זה, מסביר הרמב"ן, מצייתת התורה דווקא את ההבטחות **שבעולם הזה**, כי דווקא ההבטחות הגשמיות הינן מופתים שכנגד חוקי הטבע, ואילו את השכר המיועד בעולם הבא אין התורה מפרטת, מפני שהוא אינו אלא תוצאה טבעית מעצם קירבתו או ריחוקה של הנפש אל בורא אשר נותנה. על כן בחרו מחברי התפילה להקדים בברכה זו את תופעות התחייה שהן "מנהגו של עולם", לתחיית המתים הניסית, במגמה להביאנו להכרה ש"כל דברינו ומקרינו, כלם נסים, אין בהם טבע ומנהגו של עולם".

לתגובות: 052-2718080 | **דוא"ל:** asadan@gmail.com
לרכישת הספר: 058-6208286 (שירות).

המשפחה בחז"ל ובמשפט

הרב עו"ד דוד הלפגוט, L.L.M.

מומחה לדיני משפחה, מגשר ויועץ זוגי

צוואה:

עריכת צוואה בעוד האדם חי היתה שגורה אצל רבים מגדולי התורה. עריכת צוואה אינה צריכה להפריד או להרתיע אלא לפעמים היא חיונית לשמירת שלמות המשפחה. בפרשתנו כתוב: "ויקראו ימי ישראל למות ויקרא לבנו ליוסף ויאמר לו אם נא מצאתי חן בעיניך שים נא ידך תחת ירכי... וכו'. לא רק ליוסף קרא יעקב אבינו אלא גם לכל יתר בניו: ויקרא יעקב אל בניו ויאמר... הקבצו ושמעו" וכו'.

טרם לכתו יש יעקב אבינו כדרך כל הארץ, הוא מברך את בניו ומצווה את בקשותיו. הוא מתייחס לכל אחד מבניו באופן נפרד. הוא עושה ניסיון לגלות להם סודות עתידיים לקראת ימות המשיח. האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם האחרית הימים". למעשה הוא מכתוב ומשאיר להם ולעם ישראל צוואה מלאה ומפורטת בגשמיות וברוחניות.

צוואה אצל גדולי ישראל לא היתה עוסקת רק בהורשה של נכסים גשמיים וחלוקתם בין היורשים העתידיים. אלא היא היתה מסמך משפחתי חשוב ביותר. מסמך שבו הכתיב ראש המשפחה את השקפתו על מהות החיים היהודיים והמשפחתיים. על דרכי חינוך ולימוד התורה. ראש המשפחה כתב במסמך זה איך הוא היה רוצה ומצפה לראות את בני משפחתו לדורותיהם העתידיים מתחנכים ומתנהגים. בצוואה הוא היה נותן למשפחה הוראות מפורטות של התנהגות מוסרית והלכתית. לפעמים היה מבקש שצאצאיו ינהגו דווקא במנהג מסויים. פעמים הרבה הוא גילה וחשף בצוואה, לבני המשפחה סודות שלא נחשפו לפניו מעולם לפני כן. בצוואה המצווה רשאי להתייחס, לכל אחד מבניו או בנותיו באופן אישי ומפורט. המצווה רשאי להתנות בצוואה תנאים מתנאים שונים. אדם רשאי לצוות מה יעשה בכספו, ברכושו, ובזכויותיו הממוניים לאחר מותו.

ההלכה החוקה הישראלי עוסקים רבות בדיני ירושה ובדיני צוואות ולא כאן המקום להאריך בפרטיהם. את הצוואה יש כמובן לערוך בצורה שתהיה תקפה על פי הדין. צוואה שערוכה באופן נכון מבחינה הלכתית ומשפטית עשויה למנוע חיכוכים אפשריים מבני המשפחה שנותרים לאחר אריכות ימיו ושנותיו של אדם. צוואה שיש בה יותר מאשר רק ציונים של חלוקת רכוש, עשויה להיות מסמך משפחתי מרתק העובר מדור לדור בתוך המשפחה. חיי האדם אינם מסתכמים רק בכמה רכוש וכספים הוא משאיר ליורשיו. עיקר חיי האדם נועדו לשליחות ולתפקיד כפי שהטיל עליו ריבונו של עולם. לכל אדם יש חזון וצפיות שלאורם הוא חי. לאורם הוא חינוך את ילדיו ונכדיו. עיקר עמלו של האדם איננו רק לעמל גשמי בעולם הזה. אלא בעיקר לעמל רוחני ותורני. אלו הדברים האמיתיים הערכיים החשובים ביותר – החשובים מכל. אמיתות שלאורן אדם חי ולמענם הקדיש את חייו. את הדברים הללו אדם צריך לצוות למשפחתו ולצאצאיו אחריו. יחד עם זאת, חשוב שאדם יורה לבניו ולבנותיו היכן הוא היה רוצה לנוח על משכבו. מה וכיצד יכתב ויזכר זיכרונו. מי ינהל את עיזבונו. האם הוא מבקש להקים קרן צדקה על שמוז מתן הוראות שכאלו דומים להם עשויים להוריד הרבה מהנטל הנפשי שעשוי להעיק על בני המשפחה בבוא העת.

מאמר זה אינו תחליף ליעוץ משפטי ו/או הלכתי פרטני. מסמך הצוואה הוא מסמך משפטי/הלכתי חשוב ויש להתייעץ באופן אישי בכל עניין.

אתם מוזמנים לפנות אלינו.

לתגובות: 054-4966433 | **דוא"ל:** adavi@walla.co.il

הורות וחינוך בראי הפרשה

צחי גריין

מנהל חט"ב אמ"ת מודיעין
מנחה הורים בגישת EQ

'ויגש אליו' – תנועת נפש

אונקלוס מפרש את המילה ויגש' מלשון קירבה. יהודה התקרב ליוסף ומכאן והלאה החל כל תהליך ההתקרבות בין יוסף לאחים. הקרבה היא זו שאפשרה פתיחה של הנפש. הקרבה כאן לא היתה רק קרבה פיזית אלא ובעיקר תנועה נפשית – רגשית של יהודה כלפי יוסף.

שמות הפרשות שקראנו בשבועות האחרונים 'ויצא', 'וישב' וגם 'ויגש' אמת שאלה הם שמות פעולה המבטאים מעשה פיזי אך יש מאחורי פעולות אלה עולם רגשי שלם.

'ויצא' – יציאה. בכל יציאה יש חשש מה יהיה בדרך החדשה. בכל יציאה עולים סימני שאלה כמו: כיצד יסתדרו בלעדי? כיצד אסתדר בלי.. האם אצליח במקום אליו אני הולך? האם יש בכלל לאן ללכת?

'וישב' – לשון ישיבה. ישיבה מבטאת עצירה, מנוחה, רווחה. אדם יושב הוא אינו בתנועה ויכול ליצור תהליך נפמי של נחת שלוה וצמיחה.

'ויגש' – לגשת. זהו תהליך של קרבה. לא רק קרבה פיזית אלא גם קרבה רגשית וחיבור בין לבבות פועמים.

בכל אינטראקציה חברתית שאנו נתקלים בה, יש לשאול את עצמנו האם אנו נקראים לגשת או שאולי אנו נקראים לצאת. ישנם אנשים שלא יודעים לאפשר צמיחה ואזי הם מסייעים יתר על המידה או משתלטים על האחר דבר שלא מאפשר צמיחה ואף גורם לנזק וכעס. ישנם אלה שנמצאים תמיד בתנועה של יציא, תנועה של יציאה וריחוק ואז סביבתם מרגישה ריחוק, קור וחוסר רגש.

תינוק בן יומו זקוק לקרבה פיזית והרבה חום. התינוק דורש זאת בדרך שלו כגון בכי, רעב ועוד. כשהתינוק גדל והופך לילד הוא זקוק ליותר עצמאות, תהליך של שחרור ואפשרות גם להיכשל ולפול ומתוך כך ללמוד כיצד ללכת או איך להחזיק את הכפית למשל.

בעת הנעורים הבלבול הוא רב. מחד, נדרשים ההורים לשחרר ולבצע תנועה של ריחוק כי הנער כבר גדול ונמצא בשלב שאמור להתמודד לבד. מאידך, הילד המתבגר עדיין צעיר בשנים וזקוק לתנועה של קרבה עם ההורים. הנער עצמו לעיתים קרובות יראה שאינו זקוק לסיוע או מסתדר לבד ומתי לסייע לו. התנועה של 'ויצא' היא אינה תנועה של בריחה אלא יציאה מהמרחב של הנער על מנת לאפשר התמודדות. הנער צריך תמיד לדעת שאבא ואמא שם בשבילו.

אז איך נדע מה לעשות? אני רואה את הבן שלי מתלבט או נמצא בסיטואציה מורכבת, לגשת לסייע? לצאת ולאפשר לו את ההתמודדות? לא צריך לנחש, ההמלצה היא תמיד לדבר, לגשת ולשאול. פעמים שהתשובה תהיה 'אני מסתדר לבד' ופעמים שהתשובה תהיה 'תודה שהצעת, אשמח לעזרה'.

תשובות הנער הן גם ראי להתנהלות שלנו. בבית בריא, לעיתים נשמע את הנער אומר שאין צורך בעזרה ולעיתים נשמע שהוא מבקש עזרה. אם בכל פעם התשובה היא שהנער זקוק לעזרה או שהנער לא מעוניין בעזרה, דבר זה צריך להעלות אצלנו מחשבה האם אנו פועלים במיון נכון ואז אולי כדאי יותר לאפשר לנער לעבוד לבד ולהתמודד או שיש בעיית אמון (או בטחון עצמי גבוה מאוד אצל הנער) והנער תמיד לא יהיה מעוניין בעזרה ויש לתת על כך את הדעת.

אנו ההורים נקראים בכל עת לערוך לעצמנו שיקוף של התנועות אותן אנו עושים במהלך השבוע. ממש מרגע לידת הילד. תנועות אלה של 'ויצא' 'ויגש', הן אלה שייקבעו את התגובות האישיות של הילד או הנער האם יהיה אחד שיועד לבקש עזרה וידוע להסתייע בעזרה או ילד שגדל ללא תנועה של 'ויגש' וממילא לא ידע מהי אותה תנועות נפש. קחו לעצמכם שבוע, ערכו שיקוף לעצמכם ואפילו כתבו, כמה פעמים השבוע עשיתם תנועות נפש של 'ויצא' וכמה פעמים הייתם בכיוון של 'ויגש'.

לתגובות: 054-3044095 | **דוא"ל:** zachigreen2016@gmail.com

אליהו חיים כהן

העלון מוקדש לזכר ולע"נ
ר' יצחק משה קרוטהמור
נפטר ב-י"ז בטבת תש"מ.
יהי זכרו ברוך!

יצחק משה קרוטהמור

העלון מוקדש לזכר ולע"נ
ר' יצחק משה קרוטהמור
נפטר ב-י"ז בטבת תש"מ.
יהי זכרו ברוך!

לביאה אסתר הנדליש

העלום מוקדש לזכר ולע"נ
נפטרה בגטו ורשא ב-ט' בטבת תש"ב.
יהי זכרה ברוך!

